

NA SVIATOK SVÄTÉHO ŠTEFANA, KRÁĽA

(O veľkej nábožnosti svätého Štefana)

„Správne, dobrý sluha; pretože si bol verný v maličkosti, maj moc nad desiatimi mestami.“ (Lk 19,17)

Ten v dnešnom evanjeliu spomínaný šľachetný človek, ktorý odišiel do ďalekej krajiny, aby tam zaujal kráľovstvo, je sám Ježiš Kristus, ktorý po umučení a slávnom vzkriesení vystúpil do nebies, aby tam po pravici Otca zaujal svoje kráľovstvo. Ale prv, než by bol odišiel, pozval svojich služobníkov, podelil im hrivny, to jest rozličné dary milostí, aby s nimi kupčili, a keď raz v súdny deň príde, aby mu z prijatých hrivien vydali počet a úroky. Niektorí služobníci kupčili s hrivnami dobre a s veľkými úrokmi ich prinavrátili naspäť svojmu pánovi.

K týmto verným služobníkom nebeského Hospodára prináleží aj svätý Štefan, prvý uhorský kráľ, ktorého výročitý slávny deň dnes sviatime. Tento sviatok je sviatkom cirkevným a zároveň sviatkom krajinským. Je sviatkom cirkevným, lebo Katolícka cirkev oslavuje vo svätom Štefanovi muža, ktorý na kráľovskom tróne ukázal, ako verne máme slúžiť Bohu a zachovávať jeho príkazy, ktorý uprostred kráľovského lesku a slávy zvíťazil nad pokušeniami prepychu, zachoval si nevinnosť srdca a poníženosť, ktorý ako kráľ nezabudol, že je biednym služobníkom Kráľa všetkých kráľov. Pozemská koruna zdobila jeho kráľovskú hlavu, no on ju zamenil za nebeskú radosť; poklady, bohatstvo obkľučovali jeho kráľovský trón, ale on ich svojou dobročinnosťou zamenil za večné; jednu hrivnu dostal, desať iných za ňu získal. Dnešný sviatok je zároveň i krajinským sviatkom, lebo veď slávime výročitú pamiatku kráľa, ktorý rozličné nároky krajiny spojil do jednej rodiny a položil krajine pevné základy, na ktorých naša vlasť i dnes po tisíc rokoch pevne spočíva.

Zasväťme teda dnes, bratia a sestry, pamiatku veľkého kráľa v duchu, v akom ho Katolícka cirkev oslavuje, uctime ho, srdečne prosiac, aby bol naším verným orodovníkom na tróne nebies, modlime sa k nemu, lebo veď naša vlasť potrebuje práve dnes toľko milostí a Božieho požehnania, pritom sa usilujme nasledovať jeho čnosti. Všetky čnosti tohto kráľovského muža vám tu predložiť nemôžem, preto len

jednu z mnohých vytrhnem na ukážku, jeho veľkú nábožnosť, aby ste si ju presadili do vášho srdca, priviedli do rozkvetu a raz vo večnosti z nej vzali stonásobný úžitok.

Vek, v ktorom žijeme, sa veľmi chváli pokrokom, múdrosťou, osvetou. Je pravda, že ľudský rozum vynašiel v najnovšom veku mnoho všeličoho pekného, osožného. Lež vynálezy ľudského rozumu mnohých preplnili takou neslýchanou pýchou, že by ne jeden chcel seba samého iným určiť za boha. Ale pýcha a nadutosť je sprostosť sama a sprostými, hlúpymi činí aj tých ľudí, ktorých opantala, preto niet sa čo čudovať, že pri všetkej múdrosti a vzdelanosti nášho veku je predsa málo opravdivo múdrych ľudí, niet sa čo čudovať, že náš vek s jeho múdrosťou a pokrokom sa podobá hynúcemu mesiačiku, ktorý síce svieti, ale všade okolo neho sa rozprestiera hustá tma. Práve taký je i tento vek, naše storočie. Napriek tomu, že sa mnohí vypínajú svojou múdrosťou, predsa im chýba svetlo nebeskej múdrosti. Alebo či nie práve tí, čo sa chcú nazývať veľmi múdrymi, často spomínajú, že vraj načo je viera, načo chodiť do kostola, načo sa postiť a v piatky nejest' mäso, načo je spoveď, to všetko je múdremu, vzdelanému človeku nepotrebné! Ale načo by sme sa s takými ľuďmi aj dohadovali, sú to i pri všetkej ich múdrosti blázniví ľudia, o ktorých Duch Svätý už dávno vyniesol výrok v knihe Žalmov: „Blázon si v srdci hovorí: „Boha niet.“ (Ž 14,1) Ak chcú tí múdri sveta vedieť, načo je viera, načo chodenie do chrámu, načo sa modliť a pristupovať k sviatostiam, nech sa opýtajú svätého Štefana, kráľa, a on im ako kráľ odpovie, že bez Boha a viery nemôže byť človek ani sám šťastný, ani iných nemôže bez Boha urobiť šťastnými, bez viery ani krajiny nemajú mravný základ, musia spustnúť a rozpadnúť sa.

Opýtajme sa dejín Uhorska, kedy bolo občianstvo tejto krajiny blaženejšie: či vtedy, keď panovali nábožní a bohabojní králi, ktorí tvorili zákony v Božom mene a v duchu Kristovho evanjelia, a či teraz, keď chcú vyhnať Boha z krajinskej správy, z krajinského domu, zo školy, z rodiny? Kedy bolo lepšie v našej krajine: či vtedy, keď tak pán, ako chudobný, tak hospodár, ako sluha a nádenník rovnako išli do chrámu, prísne zachovali nedele a sviatky, postili sa v piatky, alebo teraz, keď nielen mnohým osvieteným a učeným, ale i čítať a písať nevediacim roľníkom, od kubíka nádenníčiakom, v továrňach a fabrikách vyrábajúcim, netreba Boha, viery, modlitby, chrámu, pôstu, sviatosti, keď žijú na spôsob hoviad, ktorých bohom je brucho?

Dejiny našej vlasti vydávajú nepodvratné svedectvo o tom, že obyvatelia, občania tejto krajiny opravdivo blažení, majetne i mravne bohatí boli vtedy, keď

v srdciach, od kráľa počnúc až po toho najnižšieho poddaného, kvitla hlboko zakorenená nábožnosť, keď na odpustoch a verejných pobožnostiach boli účastní nielen chudobní, utisnutí a prostí, lež sami králi, vysoké kniežatá a panstvá bez rozdielu sa v prachu zeme korili pred Pánom nebies. Keď nielen v chatrných príbytkoch, ale i v skvelých palácoch bol svätý pôst, každodenná modlitba, ruženec sladká povinnosť, prítomnosť i na každodennej svätej omši, ochotné počúvanie kázne a kresťanskej náuky v nedele a sviatky.

Vznešený príklad takej nábožnosti nám podáva veľký kráľ, svätý Štefan. Miliómy ľudí mal pod svojou kráľovskou berlou, lesk, bohatstvo, sláva obkľučovali jeho kráľovský trón, a predsa s detinskou poslušnosťou práve tak ako jeho najostatnejší poddaný verne slúžil Bohu. Avšak neuspokojilo ho, aby len on verne slúžil Bohu, všetku kráľovskú moc a vplyv upotrebil, aby aj svojich poddaných, nech boli akéhokoľvek jazyka a národnosti, priviedol k vernej službe Bohu. Preto pozval z cudzozemska katolíckych kňazov, misionárov, aby učili jeho poddaných pravej viere. Mal starosť o to, aby poddaní jeho krajiny Božie a cirkevné príkazy svedomite a prísne zachovali. Okrem iných vydal i taký rozkaz, že ak niekto bez príčiny zamešká bohoslužby v nedeľu a vo sviatok, aby mu oholili hlavu dohola, aby pred všetkými nosil znak svojej lenivosti. Pane Bože! Koľko takýchto oholených hláv by sme dnes stretli i v tejto našej mizernej veličnianskej farnosti, keby to nariadenie, horiace za Božiu česť, malo ešte i dnes svoju platnosť!

Nechže nás povzbudí skvelý príklad svätého Štefana! Ako on sa oddane a verne pridriavajme svojho náboženstva, buďme katolíkmami nielen podľa mena, lež hlavne podľa skutkov, dokážme to životom. Avšak svätý Štefan pestoval nábožnosť nielen vo svojom srdci, ale usiloval sa zaštepíť ju i do srdc svojich poddaných. To je i naša povinnosť. Človek je stvorený nielen pre seba, lež aj iným na osoh, nielen sám má slúžiť Bohu a chváliť ho, lež pracovať na tom, aby aj iní slúžili Bohu a chválili ho. Si otec, matka, máš deti, si pán, hospodár, gazda, máš sluhov, si predstavený, máš poddaných. Tie deti, tí sluhovia a poddaní, to sú hrivny, ktoré ti Boh zveril a z ktorých raz na Božom súde budeš musieť vydať prísny počet, ako si s nimi gazdoval, ako kupčil. Budeš blažený, ak budeš môcť vydať dobrý počet a s Pánom Ježišom riecť: „Otče!... ochránil som ich a nikto z nich sa nestratil.“ (Jn 17,12) Veľká bude tvoja odmena. Ale beda ti, ak krv ich duší prischla na tvojom svedomí, ak sú zatratené pre tvoju nedbalosť. Ťažká zodpovednosť vás čaká pred Bohom, otcovia, matky, páni,

hospodári, predstavení, za svojich poddaných! Ale nasledujte vo všetkom krásny príklad nábožného kráľa, svätého Štefana, a ľahko vám bude vydať počet pred nebeským Hospodárom.

Svätý Štefan bol slávnym kráľom jednej veľkej rodiny, veľkej krajiny. Otcovia, hospodári! Vy ste v istom zmysle podobní kráľovi: máte vladárstvo, máte poddaných. Vladárstvo je váš rodinný kozub, poddaní sú vaše deti, domáci vôbec. Buďte bohabojnými a svedomitými panovníkmi svojho vladárstva, ako bol svätý Štefan. Nech vo vašich domoch panuje pevná, živá viera, čisté mravy a bázeň pred Bohom. Vám prináleží bedliť nad tým, aby ste podľa príkladu svätého Štefana ponajprv vy predchádzali dobrým príkladom svoje deti, domácich a poddaných služobníkov. Vám prináleží bedliť nad tým, aby každý jeden úd vašej rodiny svedomite zasvätil nedeľné a sviatočné dni, usilovne chodil do chrámu a pristupoval k svätým sviatostiam. Vám prináleží bedliť nad tým, aby bol váš dom domom modlitby, kde sa koná ranná a večerná modlitba, aby boli vo vašich príbytkoch zachované piatky, aby bola z vašich príbytkov naveky vyhostená kliatba, zlorečenie, všetky nemravné schôdzky a spoločenstvá. Lebo akýže počet vydá, ako sa raz pred spravodlivým a prísny Bohom zodpovie rodič alebo hospodár, ktorý pohoršuje svoje dieťa alebo sluhu?! Kto si pokladá za honor, že jeho dcéru alebo služobnú navštevuje čím viac nemravných mládencov v čase, keď i Božie svetlo na nebeskej oblohe vyhaslo, nemôže sa dívať na hriechy a nemravnosti?! Ó, beda, beda vám, ktorí pohoršujete jedného z maličkých, lepšie by vám bolo, keby vám mlynský kameň uviazali na hrdlo a utopili vás v morských hĺbinách! Beda, beda vám, ktorí, súc katolíkmi, robíte hanbu Kristovi a jeho učeniu pred inovercami a pohoršujete ich, obstojnejšie by vám snád' bolo, keby ste boli ostali pohanmi. Mnohí práve preto, že sú katolíkmi, mali by do smrti ďakovať Bohu za túto milosť. Ale oni činia hanbu Kristovi, potupu svojej Cirkvi, pohoršujú svoje deti, vyrovnávajú sebe a svojej čeliadke cestu do večného ohňa.

V mene svätej Cirkvi, pre dobro vaše a vašich potomkov vás prosím, aby ste boli dobrými, nábožnými, bohabojnými katolíkmi, katolíkmi skutkov. Húževnato sa pridriavajte svätej viery, ktorú hlása naša svätá Katolícka cirkev, ktorú s apoštolskou horlivosťou šíril i svätý Štefan medzi svojimi poddanými a ktorú, zomierajúc, vrelo kládol na srdce svojim veľmožom. Viera spojená s jej príkazmi nech nám bude vodidlom, za ktorým máme vždycky kráčať, nech bude pevným stĺpom budovy, ktorej meno je rodina. Keď budete žiť podľa tejto náuky, i vás raz na sklonku vášho života,

prestúpiacich prah časnosti a vstupujúcich do večnosti, privíta nebeský Hospodár, vraviac: „Správne, dobrý a verný sluha; bol si verný nad málom, ustanovím ťa nad mnohým: vojdí do radosti svojho pána.“ (Mt 25,23) Amen.

Z tejto kázne ešte veľmi nevidieť veľkú nábožnosť svätého Štefana, kráľa, človek ju musí len uveriť.